قەدەر

موحسین ئاوارە

بۆ بووم بە پاییزە کچ
من لە سولالەی بەهار و هاوین بووم
دایکم دارستانێکی سەوز بووە
باوکم بە باوەشی پڕ لە گوڵە نێرگزەوە
پێشوازی لە دایکم کردووە
بەرەو هەوارێکی ڕەنگاڵەیی
تەڕ تەڕ ڕۆیشتوون
خنکاوی جوانی نێو ئەم سروشتە بوون
من هەوەڵین وەچەیان بووم
بەڵام لە هەوەڵین ڕۆژەوە
زەرتک لێی داوم
وەکو دەورانی هەر پاییزێک
زەرد هەڵگەڕاوم
کە گەورەش بووم
منداڵانی گەڕەک بەدوام کەوتوون
زەرتک زەرتک.. پاییزە کچ
گوێچکەمیان سمی، گوارەیان لە گوێ کردم
گوارەکەم جووتێ گەڵای پاییزی بوو
ڕوخسارم بە پاییزەوە گرتبوو
زەرد زەرد هەڵگەڕا بووم
هەتا ئەو کراسەی بۆیان دووریم
پەلک پەلک
پەلکە وەریوەکانی پاییزی بوو
بە یەکەوەیان لکاندبوو
لە ساڵڕۆژی لە دایکبوونمدا
مۆمە داگیرساوەکان زەرد و
بڵێسە و ڕۆشناییش هەر زەرد
هەتا ئەو چەپکە گوڵە نێرگزەی بۆیان هێنام
پەلکە سپییەکەیان لێ داماڵیبوو
گۆپکەکانی وەک زەردێنەی بێ سپێنە
بە قژە زەردەکەمیانەوە قایم کرد بوو
– پاییزیش جوانە و جوانی خۆی هەیە
پڕ لە سیحری شاراوە و نەشئەیە
بەڵام بەو چاوەوە سەیر ناکرێم
تەنیا ڕوخسارم دەخوێننەوە

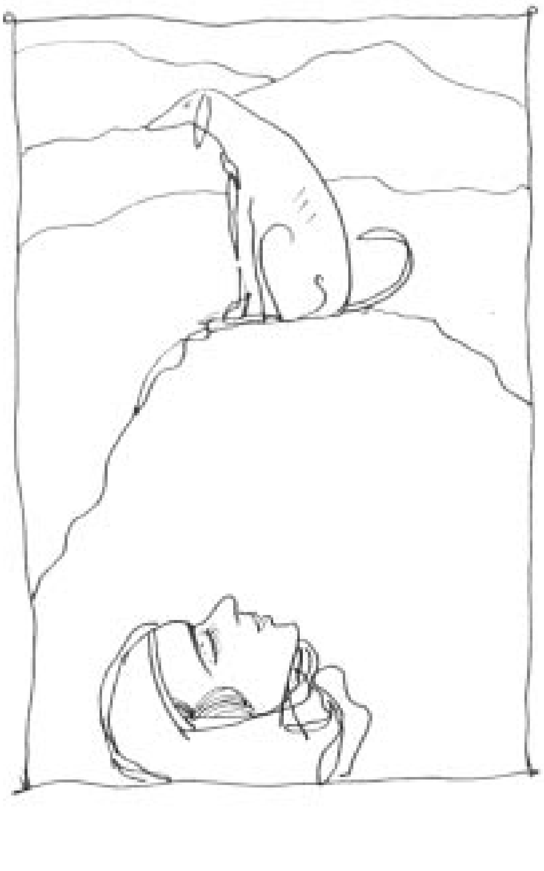

جگە لە ڕەنگی زەعفەران
چ ڕەنگ و مکیاژێ
قژ و ڕوومەت و ڕوخسارم ناگرێ
هەتا پێکەنینم
قاقای سەوز و سووری بە بەرەوە نییە
هەلەکە سەما و خۆشیم زەردەخەنەیە
ئەگەر مەمکەکانم داگیرسێن
دوو گلۆپی زەردباون
ئەگەر بچمە هەر جێگایێ
من دانیشم
بەهار هەڵدەستێ و دەڕوا
هاوین بە پێڵاوەکانی ڕاناگا
ئەگەرچی زستان بەزەیی پێمدا دێتەوە و
لە تەنیشت خۆیم دادەنێ
بەڵام بەفر و باران
تۆف و زریان
لە تاو جێهێشتنی ئاسمان
لە تاو کۆچ و دابڕانی
دەمار گرژن، چاو بە گریان
دەم بە فیغان
- خەون دەبینم... خەیاڵان دەکەم
قاچم لە شوێن قاچی حوشترێک
لە لمی سەحرادا عاسێ دەبێ
ڕایدەکێشمەوە لەسەر زەحمەتەکانی سەرابدا
بەدوای خۆمدا ڕایدەکێشم
لەو کاتانەدا ئاسمان ڕەوینەوەی خۆی هەیە
ئەسپەکانی بەرەڵڵای سەر زەوی دەکا
خودایە بەر تووڕەیی ئەسپێک نەکەوم
خودایە نەریت و کۆمەڵ
لەسەر پشتی ئەو ئەسپە سەر شێتانەم
بار نەکەن
خودایە لەو مرۆڤە دڵ بەردانەی ئەو سەحرایەم
مارە نەکەن
ئەگەرچی تووڕەبوونیان
بە بەفجی گەرمی ژنێک دادەمرکێ
ژن بە جوانی و غەمزەی چاوانی
بە چێژ و هەڵمی جەستە و جەزبەکانی
ژن بە سیحری ناوپۆشراوی عفریتانە و
نهێنییەکانی
ژن بە لەنجە و لەشو لاری
پیاوانی لە دارستان ڕاکێش کرد و
هێنایە شاری
پێستی گورگ و درندانی لەبەر داکەناندن
کەوتنە بەر پرۆسەی بەزاندن
بەزاندن لە توونی و تووشی

ئەوەتا شەهرەزاد بەهەزار و یەک ڕەنگ
شەهریاری ڕام کرد
ئەو شەوەی قەرەنفڵ دلبەرەکەی هاڕوونەڕەشید
وەک ئەستێرەی زوهرە وەدەرکەوت
بە کراس و ئەتەکێکی تەنک
سوور سوور وەک دەمە خونچەکەی
بە کلاوزەر و سوخمەیەکی ڕەنگ زومروودی
ژێر چەنەیەکی زێڕین
سەر گۆی مەمکەکانیشی گۆپکەی یاقووتی شین
چاوەکانی سەوز و پرچی خەنەیی
گۆناکانی پەمەیی
بە لەنجە و لارەوە
لە خەلیفە نزیک کەوتەوە
ڕەنگەکانی هەر چوار وەرزی ساڵی هەڵگرتبوو
(زوبێدە) جوانترین ژنی حەرەمسەرای خەلیفە
لەبەر چاوی خەلیفە سڕایەوە
خواجە و کەنیزەکانی دەرباریش هەڵوەرین
بۆنێکی دڵگیر.. لە قەرەنفڵی جوانی خەلیفەگیر
خەلیفەی داگیرکرد
تۆوی جەزبەی وەشاند
خورپەیەک وەک بوومەلەرزە
لە کێڵگەی دڵی خەلیفەی هەستاند
لەو کاتەی قەرەنفڵ
خۆی خستە ژێر غەریزەی هاڕوونەوە
هاڕون جڵەوی ئارەزووی لە دەست دا
بەسەر ئەژنۆکانیدا کەوت
هاڕوون پێی گوت
ئەی گەوهەری گرانبەها
چیت پێشکەش بکەم
ئەنگووستیلەی خەلافەتی لە پەنجە داکەند
- ئەمە یادگاری (مەهدی) باوکمە
لەم دیارییە.. بە نرختریم پێ نییە
شایەن بە تۆ بێ
- ئەی ژن چەند بەهێزی
بەڵام قەرەنفڵ هەموو ڕەنگەکانی
وەرزەکانی تیا کۆبۆوە
ئەی منی پاییزە کچ
کە یەک وەرزم لە وەرزەکان
دارووخاوم... هەڵوەریوم
کێ دەمخوێنێتەوە،
سەوزایی جێی هێشتم
تەراتی و شیلە و شیلاوی میوەکان
ڤیزەیان نەدامێ بچمەوە لایان
گوڵیلک و حاجیلە و بەیبوون
پشتیان تێکردم، لە ئاستی من لووت بەرز بوون

ژێر پێست و ناخم شانەی هەنگوینە
وەلێ سیمام ژاڵەی تاڵ ڕەنگ
گۆرانیم پڕ لە ئاهو حەسرەت
خەون و خەیاڵ و خولیام
دژوار و جەنجاڵ
دارستانم ڕووت و ڕەجاڵ
خاکم سووتماک
ئێوارەیەکم پڕ لە کۆچ و غوربەت
شەوێکم مۆمەکانم ون کردووە
لە نووتەک و ڕەشایی شەو مارە کراوم
ئەوەی لێم دەڕژێ بۆم کۆ ناکرێتەوە
ئەوەی لێم دەشکێ یەکتر ناگرێتەوە
شتە جوانەکانی دوێنێ
لە ژێر پێی ئیمرۆدا لێی هەڵدەخلیسکێم
من جێماوی لە کاروان دابڕاوی بێ هوودەیی
سەرە ڕێم
من کێم؟
ئەز کچە پاییزم بە هەڵە.. بە سودفە
هاتوومەتە سەر ئەم ئەرزە
من هەواڵێکی پڕ لە خوریەم
ئینجانەیەکم بەسەر دەمدا کەوتوو
بەسەر گوڵ و گەڵای تێکشکاو
تینوو لە مەرگ و سەراب،
نزیک لە کانی دوورە دەست
دارێکی ڕووتاوەی بێ سێبەر
بێ هێلانە و بێ بەر
ئەزی ترس و دڵەڕاوکێ
چاوێکم لە دەمە تیژی تەورو
چاوێکم بە قەدو باڵای جوانان هەڵدەگەڕێ
سەوزایی سەرزەوی.. شینکی ئاسمان
شەپۆلەکانی دەریا
لێم لا لووتن
پێم دەڵێن.. کچی ڕەشەبا.. کچی تۆز و گەرداو
پێم دەڵێن پاییزە کچ
بۆ نا.. منێک.. منی لوولدراوی نێو گەردەلوول
منی غەرقی خەیاڵ.. منی مەلوول
بێ یار و یاوەر.. نە دڵدارم.. نەدلبەر
لەگەڵ ڕەشەبادا بیرەوەرییەکانم هەڵدەوەرێن
لەگەڵ تۆز و غوباردا
ئەندامەکانی لەشم زەرد هەڵدەگەڕێن
ئەی دنیای گرژ.. پاییزی بەدبەخت
تۆ بە کەتنکەر و ئاژاوەگێڕ ناسراوی
تۆ بە هەڵوەراندنی جوانییەکانی سروشت
بە خنکاندنی کۆتر و پۆڕ و پاساری
بە چۆڵ کردنی هەوار و پێچانەوەی ڕەشماڵ و
کۆچی پەڕەسێلکە و تێکشکاندنی کۆلارەکان و
ڕەشکردنەوەی ڕەنگەکان،
تاوانبار کراوی
ئەی بۆ من کەوتمە سنووری کیشوەری
بەختی تۆ
ئەی بۆ منیان ڕازی کرد بە نەختی تۆ
بۆ منیان لە تۆ مارە کرد و
کەوتمە سەر تەختی تۆ
من لە سولالەی بەهار و هاوین بووم
بە قەیرە زەردی مامەوە
لە قووڵایی ئاسمان ڕادەمێنم
قەتارەی کۆچی باڵندان
حەسرەت و خەمەکانیان بۆم جێدێڵن
کچە وەرزێکم لە وەرزە نارەحەتەکان
لە تەنیاییدا نزا دەکەم
نزاکانم لە ئاسماندا
ڕەشە(با)کان پەرتی دەکەن
ناگەنە عەرشی یەزدان
– ئەی ژەنیاری فریادڕەس
بۆم بژەنە تەنبووری
ئەو گۆرانییە تەواو کەم
«بەڵێ ئێستا ئەوەی جێ ماوە بۆ من یادگارێکە
بەسەرهاتی دڵی ورد و بەسەرچوونی بەهارێکە»(*)
– ئای کە حەز دەکەم وەرز و ڕەنگم
بچێتە پاڵ ڕەنگەکان
بچێتە پاڵ وەرزەکان
تەمەن خەریکە دەستم لێ وەرگرێ
چەند ئەستەمە دابڕان
چەند کول و ژانە ژیان
بە دابڕانی ڕەنگەکان
بە دابڕانی وەرزەکان
بۆچی قەدەری من هەر وابێ
بەردێکی دامە ئاسا
لە یەک چوارگۆشەی پاییزیدا
قەتیس مابێ؟!

پەراوێز:

(*) دوو دێرە لە شیعری (ئەحمەد هەردی) بەناوونیشانی دڵێکی تێکشکاو.